

Bahsisarai püürskaev

jaanuar 1946

Pärast pikemat vaheaega, mille jooksul nägime „Estonia“ tantsurühma esinemas vaid üksikute tantsunumbritega muusikalavastustes ja tantsuõpetustes, avanes meil 31. detsembril 1945. a. võimalus näha rühma esinemist õhtut täitvas terviklikus balletilavastuses.

Raske oli kujutleda, et meie tantsurühm, kelle ridadest on lahkunud silmapaistvamad estitantsijad ja endine balletmeister, suudab luua väikesel laval täisväärtsuliku balletilavastust. Kuid siiski seda suudeti.

„Estonia“ uus balletmeister Anna Ekston näitas killalt julgust, valides oma esimeseks lavastuseks sisuka ja nõudliku balleti, killalt leidlikust, kasutades maksimaalselt nappe võimalusi, mida pakub „Estonia“ hädalava, killalt oskust, luues praeguse tantsurühma koosseisuga tõesti nauditava ja elamust pakkuva etenduse.

„Bahsisarai püürskaev“ on autorite (N. Volkovi ja B. Assafjevi) poolt nimetatud koreograafiliseks poeemiks. See kohustab lavastajat ja tantsijaid suhtuma sellesse teisisi kul tavalistes vanaaegseses balletidesse, kus süžee oli vaid sideal-neks üksikute iseseisvate tantsunumbrite vahel, mille ülesandeks oli võimaldada tantsijale demonstreerida oma virtuositeeti. „Bahsisarai püürskaev“ on terviktoos, kus muusika, tants ja mäng teenivad teose mõtetlikku ja tundmusliku avastamist

Sisuka, mõtetliku terviktoosena oli see koreograafiline poeem õnnese-

tunult esitatud „Estonia“ tantsurühma poolt.

Teose teema kandjaks on khaan Girei, poolatar Maria ja khaani lemmiknaine Zarema. Neist on Maria puhta, hingelise armastuse kehastus, Zarema — maise kire kehastus, ning khaan on mees, kes armastuses Maria vastu on mõistnud, et mehe suhtumise naisesse ei piirdu üksnes ihaldusega, vaid et on tundeid, mis võivad olla suuremad, õilsamad kui kõik muu maailmas.

Kõik kolm otustava tähtsusega osa oiid „Estonia“ lavastuses hästi õnnestunud, millega ka balleti üldise õnnestumise kishmus oli juba suurelt osalt lahendatud positiivselt.

Boris Blinofi khaan Girei osas ei olnud võimalust näidata oma silmapaistvat tantsuoskust — tantsu khaanil ei ole. Tema õigadel lasub peamiselt dramaatiline ülesanne. Oleme küll harjunud sellega, et Blinoff ei tantsi kunagi ainult tantsu pärast, vaid toob oma tantsudesse mingi dramaturgilise elemendi. Kuid Girei osas on Blinoff meid siiski üllatanud. Kirg ja ihu, kurbus ja meeleheide — kogu tunneteskaala leidis Blinoff esituses veenva, nõuansirikka ja plastilise väljenduse.

Liligitava, meeldejääva Maria kuju on loonud Geeni Raudsepp. Tema Marlasi hoovas mingit erilist õilsust, hingelist puhust, mis täiel määral õigustas ümberhindmisprotsessi, mille kutsus välja khaanist tema armastus Maria vastu. Geeni Raudsepp rõõmustas meid oma tehniliste edusammudega. Võlme olla uhked, et

meie tantsurühmas leidub balerine, kes seissavad sellisel kõrgusel nagu G. Raudsepp.

Juta Arg Zarema osas sai hästi hakkama oma raskete tantsudega. Ka dramaatiline osa õnnestus tal hästi, eriti teises vaatuses, kuna aga kolmandas vaatuses jäi veidi puudu tunnete tugevusest.

Kõrget klassi näitas Artur Koit Vaclavi osas. A. Koit on praegu oma hilgevormis, kus ta raskedki ülesanded, nagu näiteks Vaclavi varjat-sioonid, lahendab alna suureneva meisterlikkusega.

Toreda koomilise kuju lõi Rein Rannik vanema eunuhhi osas. Hiljaltabunud näha rohkem temperamentti, rohkem idamaisest salakavalust, millela see huvitavalt seatud tants ei pääse killalidaseit mõjule.

Rühmatantsudest väärrib erilist esiletõstmist kompositsiooniliselt huvitav ning õnnestunult esitatud ta-

tarlaste tants viimases pildis. Eriti peab silm mahmima, et meesrühmas esines seekord rida noori jõude, kelle tantsustaaž ei kühni üle paari kuu. Selle tantsu õnnestumine näitab, et A. Ekstoni isikus on teater „Estonia“ saanud võimalise balletmeisteri-peda-googi.

Hea oli ka tatarlaste tantsu solist Herman Palang, kelle hüperlikas osa on killaltki nõudlik.

Maitsekad ja kaunid oiid ka esimese vaatuses rühmatantsud, kuigi praegune hädalava ei andnud võimalust esitada neid nii hoogsalt, kui see oleks vajalik. Meeldivad oiid ka haaremistseenid: mäng hinnupuuriga, tantsud ja eriti meelde jääv siiseen, millal maas istuvad naised kahju-rõõmutsevad Zarema üle.

Paljud tulid vana-aasta õhtul „Estoniasse“ eelarvamustega. On rõõmstava konstateerida, et need eelarvamused osutusid põhjusehtuks. Võime uhkusega ütelda — meil on elu- ja arenevismõimeline balleti, milleit oleme õigustatud lootma veel palju õhtuid täis esteetiliselt nautingut ja haaravaid elamusi. M. KAPP

Siseen „Bahsisarai püürskaevust“ — Geeni Raudsepp (Maria), Boris Blinoff (Girei) ja Juta Arg (Zarema)